

8 anbefalinger til at styrke oplandet

Oplandsudvalgets anbefalinger
til Aarhus Byråd

Indhold

- Forord fra Oplandsudvalget**
- 4 8 anbefalinger til at styrke oplandet
5 Fritliggende lokalsamfund
- Medlemmer af Oplandsudvalget**
- 7 Byrådsmedlemmer
8 Ekspertes
- Anbefalinger fra Oplandsudvalget**
- Tema 1: Tættere kobling mellem byråd og fællesråd**
- 10 1. Tidligere, forpligtende og direkte dialog mellem fællesrådene og forvaltningerne
11 2. Mere nærhed mellem byrådet og fællesrådene
- Tema 2: Infrastruktur og byudvikling**
- 12 3. Øget helhedssyn, når der udvikles i og prioriteres midler til oplandet
13 4. Bedre infrastruktur i oplandet
- Tema 3: Kultur og fritidstilbud**
- 14 5. Der skal være flere steder, hvor vi kan mødes
15 6. Der skal være flere steder, hvor unge mødes på egne præmisser
- Tema 4: Kommunikation**
- 16 7. Der skal være større overblik over, hvad der sker i mit lokalområde
17 8. Styrket digital borgerinvolvering gennem nye digitale mødesteder
- To meget forskellige oplandsbyer i fokus**
- 19 To meget forskellige oplandsbyer i fokus

Forord fra Oplandsudvalget

Ved afholdelse på Vindmønstret område

- Hold altid 2 meters afstand til andre personer.
- Det ligger parat med fast båndet af sikkerhedsbåndet og plejemalet.
- Husk god håndhygiejne
- Bælg bær og små efter brug

Tak fordi du beskytter og passer på dig selv og andre.

Forord fra Oplandsudvalget

8 anbefalinger til at styrke oplandet

I Oplandsudvalget har vi sat fokus på det gode liv i Den Grønne Ring, som vi kalder oplandet til Aarhus. Vi ønsker at styrke sammenhængskraften i de enkelte oplandsbyer og på tværs af forskellige områder i kommunen.

Vores anbefalinger er blevet til efter en spændende og givende dialog med borgerne i oplandsbyerne. Oplandsudvalget har bestået af både politikere og personer med en særlig indsigt eller viden om oplandet. Samlet har det givet et godt afsæt for de 8 anbefalinger, som utvivlsomt vil kunne styrke oplandet og hele Aarhus Kommune.

Vi har i Oplandsudvalget holdt møder med og lyttet til Fællesrådene i oplandsbyerne. Vi har været på besøg i flere oplandsbyer, og vi er blevet vist rundt i lokalområder af Fællesråd, foreninger og beboere. Vi har set og hørt om alt det, der fungerer godt og alt det, der drømmes om.

Vi har også inviteret stemmer fra oplandet ind til vores (digitale) møder. Oplandsudvalgets anbefalinger tager derfor udgangspunkt i det, der er sagt om det levede liv, og de visioner borgerne i Den Grønne Ring omkring Aarhus har for det gode liv i oplandet.

Hvis nogen skulle være i tvivl, vil vi gerne indlede med at slå det fuldstændigt fast: Der er masser af liv uden for Ringgaden. Der er smukke byer, der er ildsjæle, som arrangerer spændende aktiviteter, der er fællesskab for alle, aktive foreninger og trygge rammer for børn og unge.

Borgerne i Den Grønne Ring omkring Aarhus og Oplandsudvalget har nogle klare budskaber til byrådet om, hvad der skaber værdi:

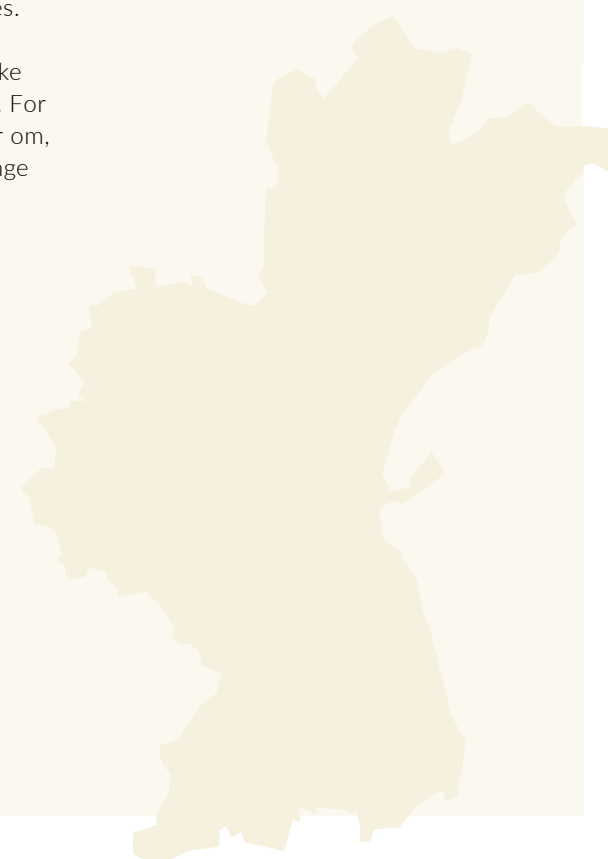
Lokalområderne er ikke ens, og der er behov for, at byrådet finder løsninger i og sammen med Fællesråd og borgere i lokalområdet. Alle lokalområder har brug for gode fysiske mødesteder, da mødestederne er limen der holder et lokalsamfund sammen. De unge har brug for deres egne mødesteder. Fællesråd og borgere i oplandet har viden og drømme om udviklingen af deres lokalområde, som byrådet tidligt skal inddrage i arbejdet med byudvikling og infrastruktur.

Den gode kommunikation i og med oplandet forbinder borgerne i lokalområderne, og den forbinder oplandet tættere med byrådet og kommunen. Let adgang til information og til hinanden samt klare forventningsafstemninger er afgørende for, at vi sammen kan finde

de løsninger, som skaber rammerne for det gode liv.

Vi vil gerne rette en stor tak til alle, der har bidraget til udvalgets arbejde. Vi håber, at vi kan kvittere med disse anbefalinger, der kan være med til at gøre oplandet til Aarhus til et endnu bedre sted at bo. Nu er det op til byrådet, hvilke forslag der skal implementeres. Det betyder også, at vi slet ikke er færdige med at arbejde med at styrke oplandet. Faktisk er vi kun begyndt. For en del af vores anbefalinger handler om, at vi skal tænke oplandet med i mange flere beslutninger.

– Oplandsudvalget, maj 2021

Fritliggende lokalsamfund

Udgangspunktet for Oplandsudvalgets arbejde er det der i Kommuneplanen kaldes fritliggende lokalsamfund. De viste områder er fritliggende lokalsamfund i Aarhus Kommune.

Medlemmer af
Oplandsudvalget

Medlemmer af Oplandsudvalget
Byrådsmedlemmer

Anette Poulsen
(A) (formand)

Almaz Mengesha
(V)

Gert Bjerregaard
(V)

Mette Skautrup
(C)

Steen B. Andersen
(A)

Medlemmer af Oplandsudvalget
Ekspertter

Marianne Levinsen

Forskningschef ved
Center for fremtidsforskning

Peter Vestergaard

Kommunikationsrådgiver
og forfatter
Tidligere pressechef i
Europæisk Kulturhovedstad
Aarhus 2017 og
chefredaktør for
Århus Stiftstidende

Heidi Hjort Thuesen

Partner og forretnings-
områdechef for Arkitema
Urban

Simon Axø

Forstander Testrup Højskole

Flemming Larsen

Medlem af Lystrup-Elsted-
Elev-Nye Fællesråd

Anbefalinger fra Oplandsudvalget

Fakta:

De lokale fællesråd

- 64% af borgerne i oplandet kender de lokale fællesråd i Aarhus Kommune. Heraf er der 82%, der ved, om der er et fællesråd i deres lokale bysamfund. Af dem, der ved, om der er et fællesråd i deres lokale bysamfund, angiver 28%, at de har været inde på fællesrådets hjemmeside og 20% har været i kontakt med fællesrådet.
- 6 % af de borgere i oplandet, der kender til fællesrådene, har stillet forslag til deres lokale fællesråd, mens omtrent halvdelen (51%) hverken har været i berøring med eller engageret sig i deres lokale fællesråd.
- 47% af dem, der kender til deres lokale fællesråd, føler sig godt eller meget godt informeret om fællesrådets arbejde, mens 15% føler sig dårligt eller meget dårligt informeret.

Kilde: Oplandsundersøgelsen, www.oplandsudvalget.aarhus.dk

Anbefalinger fra Oplandsudvalget / Tema 1: Tættere kobling mellem byråd og fællesråd

1. Tidligere, forpligtende og direkte dialog mellem fællesrådene og forvaltningerne

Oplandsudvalget anbefaler, at der iværksættes initiativer, som sikrer en tidligere og mere forpligtende dialog mellem fællesrådene, byrådet og forvaltningerne, når der skal ske udvikling i oplandsbyerne. Det skal være lettere for fællesrådene at indtage en aktiv rolle i de helt spæde stadier af udviklingen ved at byde ind med lokalkendskab eller deltage aktivt i et samarbejde med kommunen. Det vil samtidig styrke fællesrådenes rolle og gøre det lettere for rådene at mobilisere lokale borgere. Arbejdet kan med fordel tage udgangspunkt i byrådets eksisterende samarbejdsaftaler med fællesrådene.

Anbefalinger

Oplandsudvalget foreslår derfor:

- At byrådet i 2022 aktivt tager stilling til, hvordan og hvornår fællesrådene bedst muligt inddrages, herunder afstemmer de forventninger, der skal være til fællesrådenes lokale forankring og virke.
- At der afsættes midler til at udarbejde og understøtte en model for tidlig inddragelse af fællesrådene i kommunale projekter, herunder en skitsering af projekternes faser. Formålet er dels at sikre forankring i fællesrådene, dels at tydeliggøre hvornår inddragelse vil ske og ikke ske, samt at sikre at fællesrådene processuelt understøttes i deres arbejde.

Motivation

Fællesrådene oplever overordnet, at deres mulighed for at spille ind med lokale vinkler i sagsbehandlingen ofte først sker i en fase, hvor der ikke er mulighed for at sætte tilstrækkeligt lokalt aftryk. Fællesrådene efterlyser mere inddragelse med større respekt og lydhørhed over for de bidrag og den viden, som lokalområderne kommer med. Der efterlyses også en mere synlig fysisk tilstedeværelse i forbindelse med inddragelse.

Fællesrådene efterlyser, at det bliver tydeligt hvordan, hvornår og i hvilket omfang, fællesrådene inddrages, og hvordan fællesrådenes input kan ses i det efterfølgende produkt, fx lokalplanlægning. Konkret nævnes et ønske om en skitsering af, hvornår i et projekt, der er muligt at blive inddraget. Heraf følger også, at det bør være mere tydeligt, hvad der ligger til grund for den løsning, der er fundet.

Der er et klart ønske fra fællesrådene om, at kommunen ikke allerede forlods fremlægger løsningsforslag, som der spørges om input til, men at løsningsforslag findes i fællesskab. Samtidig er det væsentligt, at der er bevidsthed om, at inddragelse og indflydelse fra lokalområderne ikke nødvendigvis giver udslag i forandringer eller klart afspejles i det endelige projektmateriale. Her kan det dels være et resultat af en overordnet afvejning af flere faglige hensyn, dels være et resultat af at byrådet af politiske hensyn kan vælge at prioritere anderledes.

"Kommunen kan blive bedre til at støtte op om vores ideer i oplandet og sørge for, at der er nogle steder, hvor vi kan mødes."

- Søren Eggertsen,
Hjortshøj

Anbefalinger fra Oplandsudvalget / Tema 1: Tættere kobling mellem byråd og fællesråd

2. Mere nærhed mellem byrådet og fællesrådene

Oplandsudvalget anbefaler, at byrådets arbejde gøres mere nært for beboerne i oplandsbyerne. For at fællesrådene kan repræsentere lokalsamfundenes stemme i dialogen med byrådet, bør dialogen mellem byrådsmedlemmerne og fællesrådene også flyttes ud på oplandsbyernes hjemmebane. Det kan fx gøres ved, at politiske udvalgsmøder flyttes ud og afholdes i samarbejde med fællesrådene, evt. i kombination med tematiske drøftelser mellem udvalget og lokalområder. Der er også brug for en styrkelse af den nuværende ordning med administrative kontaktpersoner i de enkelte magistratsafdelinger, som kan støtte fællesrådene generelt og i forhold til at finde rette vej i kommunen ved konkrete sager og emner.

Anbefalinger

Oplandsudvalget foreslår derfor:

- At det i den kommende byrådsperiode undersøges, om, hvordan og hvor hyppigt politiske udvalgsmøder kan afholdes i en eller flere oplandsbyer.
- At det afsættes midler til en styrkelse af den administrative kontaktpersonordning, så oplandsbyerne/fællesrådene får nemmere ved at kommunikere med kommunen og ved at finde vej til rette personer i forbindelse med konkrete sager og emner. Det er kontaktpersonens opgave at gøre det nemmere for fællesrådene og oplandsbyerne at kommunikere med kommunen – på tværs af forvaltninger mv.

Motivation

Der opleves en distance mellem byrådet og borgerne i oplandsbyerne, og der er en oplevelse af, at der ikke er et tilstrækkeligt lokalt aftryk på de færdige sager. Der efterlyses synlighed og lydhørhed over for det lokalkendskab og den viden, der er forankret i lokalområderne. En mere synlig og opsøgende tilgang kan samtidig bidrage til, at flere borgere bliver opmærksomme på muligheden for at være aktive deltagere i demokratiet.

Endnu stærkere tilknytning af administrative kontaktpersoner til de enkelte oplandsbyer/fællesråd vil give borgerne en ekstra indgang til Aarhus Kommune. Der har længe været ønske om mere direkte at kunne tale til og med byrådet, magistratsafdelinger m.fl., for ad den vej at kunne få indflydelse på de politiske og administrative beslutninger. Der er allerede de administrative kontaktpersoner, der findes i magistratsafdelingerne. Der opleves, at der er brug for at styrke den nuværende kontaktpersonordning.

Fakta:
Engagement i bysamfundene

- 15% af borgerne i oplandet er i høj eller meget høj grad engagerede i deres lokale bysamfund.
- 52% af borgerne i oplandet er kun i mindre grad eller slet ikke engageret i deres lokalsamfund. Det er især unge i alderen 20-29 år (35%), der ikke engagerer sig.
- Der er ikke drastiske forskelle i borgernes engagement i de forskellige oplandsbyer, men der er flere, der svarer i en spørgeskemaundersøgelse, at de er engagerede i byerne Haarup-Mejlby, Harlev-Framlev og Solbjerg. Omvendt er borgerne i Skødstrup-Løgten, Lystrup-Elsted-Elev-Nye og Tranbjerg signifikant mindre engagerede, end gennemsnittet, viser en spørgeskemaundersøgelse.

Kilde: Oplandsundersøgelsen, www.oplandsudvalget.aarhus.dk

Anbefalinger fra Oplandsudvalget / Tema 2: Infrastruktur og byudvikling

3. Øget helhedssyn, når der udvikles i og prioriteres midler til oplandet

Oplandsudvalget anbefaler, at der kommer endnu mere fokus på udvikling af de enkelte oplandsbyer. Udviklingen skal i højere grad ske ud fra et systematisk, helhedsorienteret og langsigtet blik på byudvikling og infrastrukturforhold og samtidig med blik for det enkelte lokalområdes egenart og samspil med de omliggende bysamfund. Derved sikres fundamentet for den gode hverdag, når indkøb, skole, fritidstilbud, rekreation og pendling er godt forbundet.

Oplandsudvalget ønsker herunder, at der i forbindelse med prioritering af midler til byudvikling og infrastruktur indgår en bredere vifte af hensyn, f.eks. lokalsamfundenes særlige karakter, tiltrækning af nye borgere eller fastholdelse af eksisterende og som kan komme til udtryk ved at prioritere fx nye cykelstier, fredeliggørelse, omledning af trafik eller forbedring af infrastruktur til og fra oplandet.

Anbefalinger

Oplandsudvalget foreslår derfor, at der afsættes midler til:

- At der udarbejdes inspirationsmateriale om "Den gode vision for oplandsbyer" med afsæt i de gode cases i Aarhus Kommune. Byrådet skal i foråret 2021 behandle temaplan om arealer til alle boligtyper, som bør indgå i arbejdet.
- At der udarbejdes uddybende helhedsorienterede beskrivelser for den ønskede udvikling af de enkelte oplandsbyer i Aarhus Kommune efter en nærmere procesplan, startende i 2021 og sluttende i 2024, samt at der ydes procesbistand til lokale fællesråd til at deltage heri.

Motivation

Oplandets byer forventer en positiv befolkningsudvikling i de kommende år. Corona-pandemien har gjort, at flere har fået øjnene op for livet i oplandet som et alternativ til bymidten. Samtidig ønsker mange seniorer at blive boende i lokalsamfundene i oplandet.

Øget byudvikling i oplandet vil bl.a. kunne aktivere flyttekæder, så eksisterende huse frigøres til børnefamilier, og seniorer kan flytte til mindre nybyggerier i nærområdet. God infrastruktur er samtidig en

forudsætning for attraktive boligområder med tilflyttere. Udviklingen sikrer, at grundlaget for de kommunale tilbud opretholdes. Men øget byudvikling stiller samtidig krav til udvikling af infrastrukturen både i, fra og til de enkelte byer. I oplandet ses mange eksempler på engageret og god dialog med lokalsamfundene om infrastruktur og byudvikling. Der arbejdes løbende på at udvikle dialogen med lokalsamfundene om byudvikling, blandt andet har Teknik og Miljø inden for de senere år indgået en ny aftale for dialogen om infrastrukturforhold med fællesrådene.

De lokale processer har – på baggrund af det store forarbejde og lokale engagement – styrket dialogen om f.eks. udvikling af infrastrukturen i et større "helikopterperspektiv". Det er ressourcekrævende for lokalsamfundene at indgå i et sådant arbejde, og det kræver tid og viden at engagere sig. Derfor er der behov for at understøtte de frivillige kræfter i lokalsamfundet.

Når der arbejdes med et helhedsorienteret og langsigtet blik for udviklingen af de enkelte oplandsbyer, får den enkelte borger god viden og overblik over, hvordan udviklingen i ens lokalområde er tænkt. Det vil også kunne give lokalsamfundet et endnu bedre afsæt for at drøfte, hvad der skal ske, når der fx sker udstykning og byvækst. Samtidig er det vigtigt, at hensyn til at bevare hhv. at udvikle lokalsamfundene nøje afvejes, så eventuel helhedsplanlægning ikke får karakter af en "håndfæstning", som låser områderne fast over for udvikling, men bevarer deres præg af at være på en gang historiske og levende bysamfund i oplandet.

Oplandsudvalget opfordrer samtidig til, at kommunen gør øget brug af den lokale viden, som lokalsamfundene selv kan indhente gennem "hverdags-feltstudier" for, hvor ønsker og behov er, og at der i øget omfang gøres brug af data-analyseværktøjer, sådan som fx Mårslet Fællesråd har konkret erfaring med.

Anbefalinger fra Oplandsudvalget / Tema 2: Infrastruktur og byudvikling

4. Bedre infrastruktur i oplandet

"Vi har fået en god dialog med kommunen i forbindelse med, at vi udarbejder en helhedsplan. Kommunen får input fra os, og vi får mere indblik i, hvordan tingene foregår i kommunen. Vi har jo ikke forstand på det kommunale system."

– Karen Woer, Hjortshøj

"Det er vigtigt, at der er nogle steder i byen, hvor man kan mødes, og at det hele ikke bliver plastret til med byggeri."

– Bjarne S. Bendtsen, Hjortshøj

Oplandsudvalget anbefaler, at oplandets muligheder for bedre trafikbetjening prioriteres og udvikles. Det skal ske gennem prioritering af kendt infrastruktur, som bedre veje, flere cykel- og gangstier, kollektiv trafik mv., men også gennem afprøvning af nyere løsninger, som f.eks. delemobilitet.

Oplandsudvalget anbefaler, at Aarhus Kommune investerer i udvikling af eksisterende og nye infrastruktur tiltag og i nødvendigt omfang stiller risikovillige kapital til rådighed til flere forsøg og afprøvninger af delemobilitet.

Anbefaling

Oplandsudvalget foreslår derfor:

- At byrådet prioriterer at investere i tiltag, der sikrer bedre transportmuligheder i oplandet, f.eks. kollektiv trafik, park and ride, bedre veje, cykelstier og gangstier i oplandet.
- At der afsættes midler til videreudvikling og konkret afprøvning af delemobilitetsløsninger i oplandet.

Motivation

Der er en stor opmærksomhed omkring, at kommunens oplandsbyer har brug for velfungerende infrastruktur for fortsat at kunne være et attraktivt sted at bosætte sig og leve i takt med at oplandsbyerne vokser og udvikler sig. Der er derfor brug for endnu flere investeringer i udvikling af eksisterende og helt nye infrastruktur, som bedre veje, flere cykel- og gangstier, kollektiv trafik mv.

Oplandsudvalget konstaterer, at kommunens vestligste oplandsbyer (nord/syd) ikke på samme måde er knyttet op på stærk infrastruktur som fx de oplandsbyer, som har letbanebetjening, men at der stadig i disse oplandsbyer også er efterspørgsel efter byudvikling og muligheder for at igangsætte flyttekæder – og dermed, at disse områder

særligt har brug for god infrastruktur, herunder både gode vejanlæg og kollektiv trafikbetjening.

I byrådets kommende prioritering er det oplagt at se på sammenhængen til oplandsbyernes generelle udvikling og derigennem sikrer, at prioriteringerne også understøtter andre forhold i oplandsbyerne, f.eks. understøttelse og bevarelse af lokalsamfundenes særlige karakter samt tiltrækning af nye borgere.

Der er en udbredt opfattelse af, at delemobilitet – eller hvad man kan kalde "privat-offentlig trafik" – sammen med god, kollektiv trafikdækning er en vigtig forudsætning for en fortsat bred beboersammensætning i oplandet. Samtidig er det også oplevelsen, at mange borgere gerne vil forsøge. Omvendt er der også en udbredt opfattelse af, at der i dag ikke findes et "quickfix" til at fremme delemobilitet. Derfor er der behov for, at Aarhus Kommune stiller risikovillig kapital til rådighed til flere forsøg, som kan understøtte udviklingen af nye løsninger.

Fakta:

Kulturtilbud i bysamfundene

- Overordnet set er der tilfredshed med de kulturelle tilbud i oplandsbyerne.
- 45% af borgerne er enten tilfredse eller meget tilfredse med tilbuddene. Kun 9% utilfredse eller meget utilfredse.
- Der er generelt en lille variation i tilfredsheden med kulturtilbuddene imellem de forskellige bysamfund.
- De lokale idrætsforeninger er det kulturtilbud flest borgere benytter nu (44%) og regner med at benytte i fremtiden.
- Næstflest benytter de lokale biblioteker (36%). Fælles for både idrætsforeningerne og bibliotekerne er dog, at 9 procentpoint færre i fremtiden regner med at benytte dem eller ser dem styrket.

Kilde: Oplandsundersøgelsen, www.oplandsudvalget.aarhus.dk

Anbefalinger fra Oplandsudvalget / Tema 3: Kultur og fritidstilbud

5. Der skal være flere steder, hvor vi kan mødes

Oplandsudvalget anbefaler at styrke rammerne for fællesskab og samvær i oplandsbyer, og at byrådet derfor prioriterer midler til mødesteder og rammer for det gode liv. Lokalområdernes behov og ønsker er meget forskellige, og det er derfor afgørende, at mødestederne og deres brug defineres i tæt samspil med lokalområdet fx gennem Fællesråd, foreningsliv og lokale borgergrupper og erhvervsliv.

Anbefaling

Oplandsudvalget foreslår derfor:

- At der afsættes midler til en pulje til nye mødesteder og gentænkning af eksisterende mødesteder i oplandet til kultur og fritidstilbud, herunder til lokale aktiviteter, der understøtter mødestederne.
- At løsningerne for mødesteder og aktiviteter er forankret hos borgerne og tager højde for lokalområdets behov.

Motivation

Mødesteder er limen, der holder et lokalsamfund sammen ved at skabe tillid og sammenhold. Mødestederne er der, hvor mennesker mødes om fælles interesser på tværs af lokalsamfundet, alder og kulturer. Mødestederne understøtter, at der kan ske og udvikles nyt i lokalsamfundet. Når mennesker mødes og deler deres drømme og idéer, bliver den lokale handlekraft større. Når lokalsamfundene vokser og forandrer sig, er der brug for nye mødesteder.

Borgerne i oplandet efterspørger flere fysiske møde- og samlingssteder. Ønsket til nye mødesteder spænder fra en fælles bænk til fysiske lokaler og bygninger og til at få lov til at beholde et grønt parkområde. De grønne åndehuller kan således også fungere som mødesteder og tænkes ind som en del af den centrale kulturelle og sociale infrastruktur. De skal ikke kun placeres i periferien, hvor der er plads. Lokalområder udvikler sig hele tiden. Nye og eksisterende faciliteter skal kunne rumme en bred vifte af aktiviteter og kunne favne nye initiativer og idéer.

De eksisterende rammer i oplandet er ofte koncentreret om enkelte foreninger og tilbud og ligger ofte spredt i lokalsamfundet. Der er brug for at tænke brugen af de eksisterende lokaler og lokaliteter bredere. Men der er også brug for flere og nye faciliteter, som kan fungere som fælles samlingssteder for borgere på tværs af kultur- og fritidslivets foreninger og borgergrupper. Der kan således være brug for, at kulturtilbud, der oftest er mindre organiserede end idrætstilbud, i højere grad bliver tænkt ind i mødestederne.

Det er vigtigt, at løsningerne for mødesteder og aktiviteter er forankret hos borgerne i lokalområdet fx gennem Fællesråd, foreningsliv og lokale borgergrupper og erhvervsliv. Der skal være blik for, hvordan eksisterende mødesteder (fx biblioteket) kan suppleres og justeres med henblik på anvendelse til flere eller andre formål.

Anbefalinger fra Oplandsudvalget / Tema 3: Kultur og fritidstilbud

6. Der skal være flere steder, hvor unge mødes på egne præmisser

"Vi mangler et sted, hvor man kan samles. Et godt gammeldags forsamlingshus. Og så mangler vi faciliteter til fritidsaktiviteter."

- Helle Søby Degn, Tranbjerg

"En vigtig opgave for kommunen er at sikre et godt ungemiljø, og at der er nogle steder, de unge kan være. De unge får meget skæld ud for, at de laver ballade, men problemet er, at man har taget alle deres fysiske mødesteder fra dem."

- Mads Fredberg, Hjørtshøj

For unge er mødesteder helt afgørende for følelsen af at være en del af et fællesskab med ligesindede. Hvor man kan spejle sig i sine kammerater og finde et frirum fra hverdagen om en fælles interesse og et fællesskab. Mødesteder for unge på unges præmisser giver mulighed for fællesskaber, der skaber trivsel, sundhed og modvirker ensomhed. Mødesteder kan bidrage til øget bevægelse, aktivitet og sammenhold.

Oplandsudvalget anbefaler, at byrådet prioriterer mødesteder for og med unge. Det skal være attraktivt at være ung i oplandet. Der skal tages udgangspunkt i unges præmisser, og der skal være en åbenhed for at afprøve og eksperimentere - både når det gælder rammer og indhold. Det er således vigtigt, at de unge er med i udviklingen af mødestederne, så de får ejerskab til stederne og skaber levende mødesteder.

Anbefaling

Oplandsudvalget foreslår derfor:

- At der afsættes midler til en pulje til mødesteder og aktiviteter for unge i oplandet.
- At der afprøves mulige modeller sammen med de unge i 1-2 udvalgte oplandsområder, og at vækstlagsaktører fra det centrale Aarhus involveres aktivt i udmøntningen af denne del af puljen.

Motivation

Det er en udfordring at finde tilstrækkelige rammer og tilbud til unge. De unge efterlyser fysiske samlingssteder uden for de etablerede rammer med en høj grad af selvbestemmelse og råderum. Derfor skal der etableres lokaler og lokaliteter, der gør det spændende at være ung i lokalområdet. Mødesteder for unge skal udvikles for og med de unge. De unge i oplandsbyerne skal inddrages som aktive medskabere i at finde løsninger og muligheder, da det er vigtigt med ung til ung vinklen. Der er masser af gode kræfter og gode erfaringer at trække på fx Ungdomskulturhuset, Frontløberne og Institut

for (x), og man kan tænke i at koble disse unge- og vækstlagsmiljøer i midtbyen med de unge i oplandsbyerne.

Mødestederne for unge skal også kunne rumme mulighed for nye aktiviteter, der ikke nødvendigvis er plads til inden for de eksisterende rammer. Mødestederne skal således inspirere til nytænkning af aktiviteter, lige som aktiviteterne skal være med til at skabe og udvikle mødestederne. Det kan med fordel ske på tværs af kultur- og fritidslivets foreninger og borgergrupper.

Samtidig kan det være væsentligt for, at mødestederne er attraktive for unge, at man har mulighed for at gribe en pludseligt opstået interesse eller anledning. Derfor kan pop-op formater og andre midlertidige tiltag være gode. Den slags mødesteder kræver mindre organisering, og det åbner derfor for, at andre grupper af unge kan være mere tilbøjelige til at gribe mulighederne og til at eksperimentere.

Flere aktiviteter vil gøre det attraktivt for unge at være i oplandsbyerne og samtidig skabe ejerskab til byen og faciliteterne og mindske hærværk og ballade.

Fakta:
Kommunikation i oplandet

- 55% af borgerne i oplandet er enige eller meget enige i, at det er let at få informationer om, hvad der sker i deres bysamfund samt let at komme i kontakt med andre beboere.
- 30% mener, at det er let at få information om, hvad der sker i Aarhus Byråd eller Aarhus Kommune, mens blot 12% enige i, at det er let at komme i kontakt med Byrådet eller Kommunen.
- Til at holde sig opdateret på, hvad der sker i Aarhus Byråd og Kommune siger borgerne i oplandet, at de fleste (54%) benytter Tv-kanaler. Næstflest (35%) ønsker i fremtiden at benytte en fælles kommunikationsplatform, hvor alle kan dele nyheder, begivenheder og lignende.
- 76% af borgerne i oplandet mener, at en fælles kommunikationsplatform er en god eller meget god ide.

Kilde: Oplandsundersøgelsen, www.oplandsudvalget.aarhus.dk

Anbefalinger fra Oplandsudvalget / Tema 4: Kommunikation

7. Der skal være større overblik over, hvad der sker i mit lokalområde

Oplandsudvalget anbefaler, at der skabes bedre overblik over fællesskaber og faciliteter i det enkelte lokalområde. Det skal være lettere at få kendskab til eksempelvis arrangementer, foreninger, begivenheder, aktiviteter og steder. Samtidig skal det være nemmere for arrangører at nå ud til eksisterende og nye målgrupper. Det kan være det lokale fællesråd, idrætsforeningen, svømmehallen, lokalcentret, menighedsrådet eller andre, der danner ramme om fællesskaber og samvær.

Det skal også være nemmere for Aarhus Kommune at nå ud til borgerne i oplandet bl.a. med aktiviteter og tiltag, der kan styrke det lokale demokrati, dialog og involvering.

Anbefalinger

Oplandsudvalget foreslår derfor, at der afsættes midler til:

- At etableres en underside på aarhus.dk for hver oplandsby. Siderne udvikles i samarbejde med oplandsbyerne og kan indeholde: kalender med lokale begivenheder, debat, inspiration, lokale informationer såsom præsentation af foreninger og Fællesråd. Det kan også være muligt at svare på høringer og gå i dialog med kommunen. Kommunen kan således også komme i kontakt med oplandsbyerne om tiltag inden for demokratiinvolvering. Siderne drives og modereres af de lokale foreninger i samarbejde med kommunen.
- At tilflyttere til et oplandsområde modtager digital post med informationer om lokalområdet og oplandshjemmesiden, når de flytter til området og modtager anden relevant information.
- At der etableres digitale skærme i oplandsbyerne, der placeres på centrale fysiske steder i byerne, hvor mange samles. Skærmene redigeres af de lokale foreninger og kan indeholde arrangementer, vigtige beskeder og lignende. Ansvar for skærmene indhold placeres lokalt og drives i samarbejde med kommunen. Skærme kan også bruges til at kommunikere væsentlige tiltag, der kan bidrage til at styrke lokaldemokratiet.

- At der etableres konkrete forsøg med skærme og lokale hjemmesider i Hjortshøj og Tranbjerg frem til 1. juni 2022. Erfaringerne herfra skal løbende indgå i udbredelsen til øvrige lokalområder
- At der afsættes midler til en rejsekonsulent, der kan hjælpe og rådgive oplandsbyerne med kommunikation i forhold til hjemmesiden og digitale skærme

Motivation

Der har aldrig været flere kommunikationskanaler, end der er i dag, men det har aldrig været sværere at nå ud til målgrupperne med et budskab. Det kan være vanskeligt at holde sig orienteret om kommunale høringer, initiativer og øvrige tilbud. Hvad sker der egentlig i mit lokalområde?

I oplandsbyerne er der en livlig aktivitet, en masse ildsjæle og spændende arrangementer. Faktisk sker der så meget, at det kan være svært for beboerne at finde rundt i junglen af facebook-grupper, Instagramopslag, sms-kæder, Aula, e-mails og opslagstavler. Man opdager måske ikke, at der er en hoppeborg i byen i den næste weekend, hvor man ellers har børnene hjemme, at der er brug for en kage til fodboldklubbens generalforsamling, eller at kommunen gerne vil have input til en lokalplan. Måske har man så travlt med at opfinde ideer til, hvordan man kan samle penge sammen til en ny multihal, at man ikke får spurgt i nabobyen, hvordan de gjorde, da de samlede ind til deres hal.

Aarhus Kommune sætter mange tiltag i værk, der skal styrke den demokratiske deltagelse – men når tiltagene ud til alle borgerne? Kommunikation betyder "at gøre fælles." God kommunikation binder sammen og skaber fællesskab og forståelse. Det gælder i forhold til den enkelte oplandsby, i forhold til kommunen og i forhold til de andre oplandsbyer.

"Mit råd til politikerne er at tænke på, hvordan kommunen kan inddrage borgerne tidligere, når der sker noget i lokalområdet, så borgerne får en bedre chance for at danne sig en mening og have en rolle."

– Peter From Jacobsen,
chefredaktør Vores Brabrand

"Foreningerne har behov for mere hjælp til at komme ud med informationer til borgerne. Det kan være nogle platforme som digitale infoskærme, der står et sted, hvor der kommer mange forbi."

– Camilla Jørgensen,
adm. direktør i Lystrup Svømning

Anbefalinger fra Oplandsudvalget / Tema 4: Kommunikation

8. Styrket digital borgerinvolvering gennem nye digitale mødesteder

Der skal etableres digitale mødesteder, som kan styrke og udvikle borgerinvolveringen og det lokale demokrati gennem dialog og vidensdeling.

En fælles digital involveringsplatform i Aarhus skal være borgerens foretrukne og naturlige indgang til at få information om lokalområdets og kommunens udvikling samt til at involvere sig. Det skabes ved at sikre eller etablere et univers med en række digitale værktøjer, hvor borgere såvel som medarbejdere, fællesråd, politikere og øvrige interessenter kan involvere sig.

Anbefaling

Oplandsudvalget foreslår derfor:

- At der afsættes midler til udvikling af nye digitale mødesteder og udvidede platforme for borgerinvolvering

Motivation

Der gøres allerede rigtig meget i forhold til at tilbyde og afprøve også digitale formater for borgerinvolvering. Ikke mindst i kølvandet på corona lock-down, er der fornyet anledning til videreudvikling af digitale værktøjer til at være i dialog med og involvere borgere i by- og politikudvikling.

Med den digitale transformation af bl.a. borgermøder ses alene i Aarhus Kommune en øget deltagelse på op imod 400%. Den øgede deltagelse skal fastholdes gennem udvikling af nye digitale mødesteder, der kan danne ramme om moderne borgeinvolvering både lokalt og på kommune-niveau.

De digitale værktøjer kan understøtte demokrati ved at mobilisere, engagere, skabe gennemsigtighed og overblik.

To meget forskellige oplandsbyer i fokus

To meget forskellige oplandsbyer i fokus

Oplandsudvalget har i forbindelse med sit arbejde besøgt de to oplandsbyer Tranbjerg og Hjortshøj. Tranbjerg er et af de største oplandsområder befolkningsmæssigt med mange børnefamilier og ældre. Hjortshøj er modsat en af de mindre oplandsbyer og er kendetegnet ved et rigt og velfungerende kultur- og fritidsliv.

De to byer illustrerer tydeligt forskelligheden og bredden i oplandet til Aarhus, og på den måde har erfaringerne herfra givet udvalget et godt indblik i de ønsker, udfordringer og muligheder som oplandsbyerne sidder med.

Byerne har bidraget med inspiration og viden til udvalget og fungerer samtidig som eksperimentarium for at afprøve nye kommunikationskanaler i form af digitale skærme i byen og hjemmesider med lokal information.

Fakta

Tranbjerg

Tranbjerg er et af de store oplandsområder med 8.400 indbyggere og et relativt stort areal. Det er et lokalområde med primært lav bebyggelse (parceller mv.) og områdets faciliteter (idræt, indkøb, skole) er spredt over hele området. Ifølge fællesrådets lokalsamfundsbeskrivelse betyder dette, at området mangler et naturligt samlingssted. Befolkningssammensætningen er primært børnefamilier (20% u. 18 år, 50% på 30-66 år) og seniorer 67+ udgør næsten 20%.

Hjortshøj

Hjortshøj er et eksempel på et meget velfungerende og ressourcerstærkt, mindre lokalområde med mange engagerede og aktive borgere og et rigt fritidsliv (ca. 3.500 indb.). Hjortshøj har bl.a. et meget aktivt fællesråd "Landsbyforum", et aktivt foreningsliv, der bl.a. arbejder for etablering af et multihus med fritids- og kulturaktiviteter. Hovedparten af befolkningen er børnefamilier og (0-18 år: 28%, 30-66 år: 49%), mens der kun er hhv 9% unge og 15% over 67 år.)